

Pleitnota

Betreft: **kap- en afgraafwerkzaamheden** in het Noord-Hollands Duinreservaat,
met uw kenmerk 1221611/1261711,
behandeling bezwaarschrift op 19 september 2019

19 september 2019

Geachte voorzitter, geachte leden van de Commissie,

Enige aanvullingen op ons bezwaar hebben wij op 8 september bij u ingediend. Als vervolg op, en als verdere onderbouwing van ons bezwaar d.d. 15 mei j.l. en als reactie op het door de RUD op 5 september aan u verstrekte verweer, ontvangt u hierbij onze pleitnota.

Deze pleitnota bestaat uit een aantal paragrafen, die ieder worden afgesloten met een deel-conclusie. De pleitnota wordt afgesloten met een eindconclusie en met een verzoek aan u. Daarbij zullen wij u verzoeken om de RUD op te dragen om zelfstandig haar verantwoordelijkheid te nemen als activiteiten (van derden) ingaan tegen het maatschappelijk belang.

De nota is opgesteld door A.J.J. Engelbregt, met hulp van de heer R. Bakker, en van bestuursleden en aanhangers van de Stichting. Voor vragen of voor een nadere toelichting verzoeken wij u contact op te nemen met de Stichting.

Met vriendelijke groet,

Namens de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied,

Ir A.J.J. Engelbregt

Voorzitter

A. Mors

penningmeester

Inleiding

Deze pleitnota is bedoeld voor behandeling door de Hoor- en Adviescommissie van de Provincie Noord Holland en is door ons ingebracht tijdens de hoorzitting op 19 september 2019.

Deze pleitnota bestaat uit een aantal paragrafen, die elk zijn afgesloten met een deel-conclusie en met een deel-verzoek. Het geheel wordt afgesloten met een slotconclusie en een slotverzoek.

Ons bezwaar richt zich op een besluit van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord Holland Noord (RUD NHN). De naam van de organisatie is inmiddels van RUD NHN gewijzigd in Omgevingsdienst NHN (OD NHN). Wij zullen in deze pleitnota de bedoelde organisatie meestal kortweg aanduiden met RUD.

Al zijn de gewraakte werkzaamheden (kappen en afgraven) al uitgevoerd, ons bezwaar is nog altijd van belang omdat:

- een deel van het betreffende terrein nog op de nominatie staat om verder te kappen en af te graven;
- PWN en andere natuurbeheerders nog steeds van plan zijn op andere locaties te gaan kappen en afgraven en wij van mening zijn dat deze case een voorbeeldfunctie vervult;
- PWN en andere beheerders bij het uitvoeren van kap- en graafwerkzaamheden gebruik maken van met dieselmotoren aangedreven zwaar materieel, dat niet alleen schade toebrengt aan de bodem, maar ook leidt tot uitstoot van stikstofoxiden, fijnstof en andere luchtverontreiniging, die schadelijk zijn voor het natuurgebied;
- een beheerder kan worden verplicht om door niet-legaal werk aangerichte schade te herstellen.

In Nederland is de afgelopen jaren 20.000 tot 30.000 ha. bos verdwenen.

Willemijn van Iersel noemt 30.000 ha in "Nederlands Bosareaal krimpt", zie T12. Het artikel "Het Nederlandse bos als bron van CO₂" in vakblad Natuur, Bos, Landschap, van september 2017 (zie L2), geeft aan dat er in de periode 2013-2017 een bruto afname van het bos oppervlak was van 20.233 ha. Deze cijfers lopen nogal uiteen, dat zou kunnen komen door de definitiekwestie wat voor groep bomen precies onder bos wordt verstaan. De cijfers lopen vooral uiteen door de verschillende perioden waarnaar is gekeken, want juist in de jaren vanaf 2017 is de kap verhevigd. Maar zelfs het laagste getal in de genoemde publicaties laat al zien hoe ernstig de situatie is: het bosareaal neemt zeer snel af in Nederland.

"Twee derde van het bos in Nederland bestaat uit multifunctioneel bos; bossen waarin natuur en recreatie worden gecombineerd met houtkap. Waar welke functie in het multifunctioneel bos wordt benut, wordt zorgvuldig afgewogen. Dat betekent dat de verhouding tussen beschermen, beleven en benutten in minder toeristische gebieden anders ligt dan in gebieden waar veel mensen het bos willen beleven en er dus ook een grote druk op de natuur is. Uitgangspunten zijn in alle gevallen behoud en versterking van het bos als ecosysteem en een duurzame handelwijze gericht op een veerkrachtig en toekomstbestendig bos." (Zie T3).

Over het Beheerplan

Het Natura 2000 Beheerplan voor het Noord Hollands Duinreservaat (PWN) is niet tot stand gekomen met de vanuit Europa voor N2000 beheerplannen verplicht gestelde samenspraak met omwonenden en belanghebbenden. De paar informatiebijeenkomsten die PWN heeft georganiseerd, bestonden uit eenrichting informatieoverdracht, met de mogelijkheid tot stellen van vragen. Dat is geen samenspraak.

Volgens het (vanuit democratisch oogpunt dus omstreden) beheerplan van PWN zullen grote delen van de bestaande, goed ontwikkelde en gezonde dennenbossen, worden gekapt voor de ontwikkeling van grijs duin, bestaande uit duingrasland met zanderige delen en zandverstuivingen. Dit plan voor complete omvorming van het gebied roept vraagtekens op. Die vraagtekens beginnen al bij de definitie van de woorden 'beheer', 'beheerder', 'beheerplan' en 'beheermaatregel'.

1. De betekenis van het woord 'beheer' in het normale spraakgebruik kan volgens de woordenboeken het best worden omschreven als "zorg en verantwoording voor eigendommen van derden". Beheer bestaat uit schouwen, uitvoeren van onderhoud en/of van afgesproken beheermaatregelen. Het onderdeel 'schouwen', wil zeggen de uitgangssituatie goed vast leggen.
We gaan nog even door met de definitiekwestie.
2. Een 'beheerder' is iemand (of een organisatie), die zorgt dat een eigendom van derden wordt onderhouden en daardoor in stand blijft, in goede staat blijft.
3. Een beheerder kan natuurlijk van de eigenaar de opdracht krijgen om 'beheermaatregelen' uit te voeren. Per definitie zijn dat maatregelen die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat een eigendom in stand wordt gehouden, in goede staat blijft verkeren.
4. De verantwoordelijkheid van een beheerder kan nader worden gespecificeerd door het benoemen van de verantwoordelijkheid en de zorg voor het handhaven of bereiken van een vooraf vastgesteld kwaliteitsniveau van het beheerde eigendom. Toetsen kan alleen als vooraf de eindsituatie (het doel) kwantitatief en kwalitatief is vastgelegd en tussentijdse resultaten (mijlpalen) zijn afgesproken (en vastgelegd).
5. Opdrachten buiten het normale beheer. Een beheerder kan van een eigenaar opdracht krijgen voor werkzaamheden of maatregelen die buiten het beheer vallen. Uitvoering van zo'n opdracht zal leiden tot omvorming, tot verandering van het eigendom.

Het plan blijkt een onveranderbare blauwdruk te zijn voor het maken van nieuwe natuur. Of die gewenste nieuwe natuur er werkelijk zal komen is twijfelachtig. Een plan behoort flexibiliteit te hebben. Het moet aangepast kunnen worden aan veranderingen in de omgeving en aan voortschrijdend inzicht.

Een plan behoort ook te zijn voorzien van een risicoanalyse, waarin zowel de risico's worden benoemd, als ook de te nemen maatregelen als de voorziene risico's zich voordoen. Zo'n analyse is van het grootste belang bij plannen die (kunnen) leiden tot kettingreacties, vooral als die plannen ook nog eens grootschalig zijn en een resultaat beogen dat mogelijk pas na 80 jaar zal worden bereikt. Helaas ontbreekt een dergelijke analyse bij het beheerplan.

Conclusie uit bovenstaande 5 punten:

Als een plan wordt gepubliceerd als 'beheerplan', maar feitelijk een omvormingsplan blijkt te zijn, dan wordt bewust onduidelijkheid gecreëerd. Het beheerplan voldoet niet aan een aantal elementaire eisen. Van de RUD als overheidsorganisatie en toezichthouder verwachten wij een onafhankelijke professionele benadering, wat volgens ons behoort in te houden dat zij verder kijkt dan hetgeen haar wordt aangereikt. De RUD is/was er van op de hoogte dat het beheerplan niet goed aansluit bij de wensen en verwachtingen van de omwonenden en had volgens ons PWN er op moeten wijzen dat het vanuit Natura 2000 verplicht is om een beheerplan in samenspraak met omwonenden op te stellen. De RUD had PWN en haar opdrachtgever de Provincie NH - naar aanleiding van ons handhavingsverzoek - kunnen manen om met omwonenden in gesprek te gaan over de gewraakte werkzaamheden. De RUD heeft PWN daar niet op gewezen en onterecht ons verzoek tot handhaving afgewezen.

Wij verzoeken u GS te adviseren om de RUD op te dragen om bovenstaande alsnog uit te voeren.

Naast deze vraagtekens over de betekenis van het gebruikte woord 'beheer', zijn er ook vraagtekens te zetten bij de redenen voor kappen en afgraven, omdat die in het beheerplan en in andere regelgeving juist veel argumenten zijn beschreven tegen de kap. We noemen er hier 6 van.

1. In het beheerplan staat op blz. 43 en 45, dat 997,6 ha grijze duinen kalkrijk (H2130A) en 458,4 ha grijze duinen kalkarm (H2130B) aanwezig is in het Noord Hollands Duinreservaat, dus totaal 1456 ha (14,5 miljoen m²). Het is voor ons onbegrijpelijk dat nog meer grijs duin gemaakt moet worden ten koste van zeer geliefde, gezonde bossen. Terwijl PWN en haar opdrachtgever de Provincie NH en de Omgevingsdienst/RUD heel goed weten dat de huidige evenals de voor langere termijn geprognosticeerde stikstofdepositie vele malen te hoog is voor het in stand houden van grijs duin.
2. De even ten zuiden van Egmond aan Zee, binnen de gemeente Bergen NH, uitgevoerde werkzaamheden zijn in tegenspraak met het beheerplan, want op blz. 16 staat: "het uiteindelijke doel van het beheer is om zo min mogelijk in de bossen in te grijpen".
3. Op blz. 37 van het beheerplan staat verder bij 'Kernopgave instandhoudingsdoelen' 2.04 droge duinbossen: "Uitbreiding oppervlakte (ook in de zeereep) en verbetering kwaliteit".
4. De werkzaamheden staan haaks op de noodzaak van (meer) bomen om de klimaatverandering te beperken en zijn contraproductief voor de CO₂-balans en de N₂-balans. En dat effect is blijvend, omdat niet wordt herplant.
5. Aan de instandhouding van het bestaande natuurlijk erfgoed dient de voorkeur te worden gegeven boven compenserende maatregelen, omdat het succes daarvan zelden met zekerheid kan worden voorspeld. Zie het ook in de literatuurlijst vermelde rapport (zie L4). De Vogelrichtlijn/Habitatrichtlijn (VHR) gaat uit van behoud en bescherming van bestaande natuur en de aanwezige soorten en habitats van soorten die per gebied kwalificeren op het Standaard Gegevens Formulier 2004. Nationale natuurdoelen kunnen derhalve nooit de reden zijn om te beschermen habitats van soorten te vernietigen. Zie T8, T9 en

T10 voor de links naar de betreffende Iquatro rapporten.

Zie ook artikel 4 lid 4 van de Vogelrichtlijn: “de Lidstaten nemen passende maatregelen om vervuiling en verslechtering van de woongebieden van de in leden 1 en 2 bedoelde beschermingszones te voorkomen,

alsmede om te voorkomen dat de vogels aldaar worden gestoord, voor zover deze vervuiling of verslechtering en storing -gelet op de doelstelling van dit artikel-, van wezenlijke invloed zijn. Ook buiten deze beschermingszones zetten de Lidstaten zich in om vervuiling en verslechtering van de woongebieden te voorkomen.”

Conclusie uit bovenstaande 5 punten:

Het beheerplan laat zien dat er al heel veel grijs duin is, geeft aan dat niet in de bossen moet worden ingegrepen en spreekt over uitbreiding van de bossen. De gewraakte werkzaamheden passen niet bij hetgeen in het beheerplan en bij hetgeen in andere regelgeving is gesteld. De gewraakte werkzaamheden zijn contraproductief voor het behalen van de de klimaatdoelen. De RUD is van deze dingen op de hoogte of zou daarvan op de hoogte behoren te zijn, want zij beschikt over het beheerplan en alle overige relevante documenten. De RUD heeft PWN er niet op gewezen dat de boskap en het afgraven niet gepast zijn en heeft onterecht ons verzoek tot handhaving afgewezen.

Wij verzoeken u GS te adviseren om de RUD op te dragen om bovenstaande alsnog uit te voeren.

Over het gewraakte kappen en afgraven in Egmond

Eenzijds wordt haar handelswijze door PWN gemotiveerd met de noodzaak om robuuste natuur te creëren, natuur die bestand is tegen de toekomstige (nog onbekende) omstandigheden. Anderzijds wordt de kap (en het afgraven) gemotiveerd op basis van een 'Europese verplichting' tot het creëren van grijs duin. Grijs duin is in dit geval bedoeld als 'wensnatuur', die voornamelijk zou moeten gaan bestaan uit duingrasland, met lage begroeiing en zanderige delen.

Omdat elders in Europa grijs duin verdwijnt, zou Nederland verplicht zijn om meer grijs duin te maken? Hierbij wordt naar Europa gewezen als de instantie die deze verplichting zou opleggen. Durft men niet te vertellen dat het onderhavige onzalige beheerplan gewoon hier in Nederland in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken is opgesteld? En hier in Noord Holland, bij PWN is bedacht? Er bestaat absoluut geen Europese verplichting om bossen te kappen voor biodiversiteit. Dat is een onjuistheid die tegenwoordig te pas en te onpas wordt genoemd. Integendeel, de Europese unie stelt juist dat de bossen van belang zijn voor de biodiversiteit. Zie o.m. "de nieuwe Bosstrategie" van de Europese Commissie uit 2013 (zie T11), die opent met de zin in hoofdletters: "EUROPA HEEFT ZIJN BOSSEN NODIG". Zie de link (T11) in de literatuurlijst.

Ook tekenend voor het standpunt van de Europese Unie is een uitspraak uit de ministeriële conferentie voor de bescherming van het bos in Europa, Helsinki, 1993 (zie L3): "Duurzaam bosbeheer is het gebruik van bossen en bosgebieden op een manier en met een intensiteit waarbij deze hun biologische diversiteit, productiviteit, regeneratiecapaciteit en vitaliteit behouden, alsook het vermogen om nu en in de toekomst relevante ecologische, economische en sociale functies op lokaal, nationaal en mondiaal niveau te vervullen, en waarbij geen schade aan andere ecosystemen wordt toegebracht."

In een dichtbevolkt land waar natuurgebieden onder druk staan van industrie, verkeer, intensieve landbouw en inmiddels ook het verbranden van biomassa als energiebron, is de depositie van stikstof in die natuurgebieden onvermijdelijk hoog. In plaats van stimuleren van soorten en habitats die het goed doen bij hoge stikstof depositie, zoals de bossen met alle flora en fauna die daarin huist, wordt hier geprobeerd om habitats te ontwikkelen voor soorten die alleen passen in een stikstofarme omgeving: grijs duin in plaats van robuuste bossen.

Dat in ons dichtbevolkte land gezondheidsproblemen ontstaan door luchtvervuiling is al enige tijd geleden door het RIVM geconcludeerd. Het werd recent nog eens duidelijk gemaakt door het initiatief van twee longartsen op 10 september om een petitie te starten en door de opdracht van staatssecretaris Van Veldhoven (milieu) aan de Gezondheidsraad om onderzoek te doen naar een norm voor (ultra-)fijnstof. Bossen en vooral naaldbossen filteren het fijnstof uit de lucht. Goede reden om ze te laten staan.

Door beheerders wordt vaak gesteld dat naaldbomen 'uitheems' zijn en hier niet zouden horen. Uit sporenonderzoek is gebleken, dat er al in de vroege oudheid naaldbomen stonden in de Noord-Hollandse duinen.

Een eveneens vaak gehanteerd argument is dat bossen van exoten geen natuurwaarden bevatten, dat 'inheemse' soorten altijd waardevoller zijn. Dat is een mening die slechts berust op persoonlijke

voorkeuren maar geen wetenschappelijke onderbouwing heeft.

Een derde argument dat wordt gebruikt voor de kap van naaldbomen is dat ze meer water zouden gebruiken dan loofbomen en daardoor sterk zouden bijdragen aan verdroging. Dit argument berust op een bewust naar buiten gebrachte fabel, die is ontstaan uit een lang geleden door PWN in Castricum uitgevoerd onderzoek met lysimeters. Dit onderzoek werd reeds in 1960 door TNO beschreven als methodologisch onjuist van opzet (zie T21 en L5). In de verantwoording van Alterra rapport 2053 (zie L6) staat over het onderzoek van PWN : *“Hoewel we destijds nog geen computers tot onze beschikking hadden, is dat in mijn ogen niet de hoofdoorzaak geweest van het feit dat vrijwel elke voortvarende poging om van dit project een wetenschappelijk succes te maken vruchteloos bleef.”*

We zetten veel meer vraagtekens bij de motieven voor de boskap, daar zullen we er hier 6 van noemen.

1. Theoretische depositieberekeningen waarmee aangekondigde (maar nog niet uitgevoerde) maatregelen en ontwikkelingen al vooraf worden meegeteld in de depositiecijfers (zoals die ten tijde van de PAS werden gehanteerd) zijn niet meer toegestaan, er moet worden gekeken naar de werkelijke depositiewaarden. Hetzelfde geldt voor de ophoping van in de natuur gedeponeerde stikstof: het gaat om niet om de berekende, maar om de gemeten hoeveelheid.

2. Grijs duin heeft voor stikstof een beduidend lagere kritische depositiewaarde (KDW) dan naaldbos: 714 tot 1071 mol/ha/jaar is de KDW voor grijs duin en 1429 mol/ha/jaar is de KDW voor naaldbos. Zie T6 voor de verwijzing naar Alterra rapport 2397.

Dat houdt in dat grijs duin slecht is bestand tegen de bestaande hoge stikstofdepositie. Er wordt een minder robuust soort als landschapstype gemaakt dan het robuuste dennenbos dat er was. Volgens het RIVM zal de depositie van N₂ zeker tot 2030 weinig van het huidige niveau afwijken. Zie ook het in de u al verstrekte literatuurlijst vermelde RIVM Briefrapport 107-0117 van G.J.M. Velders et al (zie T7).

Grijs duin als habitatype is gevoelig voor stikstofdepositie, met als gevolg vergrassing en verzuuring. Het ontwikkelen van het beoogde grijze duin is derhalve kansloos bij de voorspelde hoog blijvende stikstofdepositie. Juist naaldbos is zo robuust dat het bij de hoge depositiewaarde stand kan houden. Dat naaldbossen als habitat kansrijk zijn, is te zien aan de gezonde bomen en aan de rijke flora en fauna die zich binnen de naaldbossen heeft ontwikkeld, maar die helaas niet als ‘te verwijderen flora en fauna’ door PWN zijn beschreven in het beheerplan.

3. De ware reden kan alleen zijn het afvoeren van een grote hoeveelheid reeds in bomen en humus vastgelegde stikstof uit het natuurgebied, zodat in het natuurgebied – voorlopig – minder aan stikstof is opgehoopt. De PAS heeft als stimulans gewerkt voor deze afvoer van stikstof. De Pas was immers het instrument om te zorgen dat vergunningen konden worden uitgegeven voor uitbreiding of voor nieuwe economische activiteiten, mits de stikstof hoeveelheid in een nabij gelegen natuurgebied niet te hoog zou worden en/of als op termijn de stikstofemissie elders zou verminderen. De kap en ook het afgraven van de humus, zou dan om pure economische redenen zijn gebeurd.

4. Het is de vraag waar de stikstof (en die CO₂) blijft die was vastgelegd in de gekapte bomen. Zeer waarschijnlijk via de schoorsteen van een biomassacentrale direct de lucht in. PWN stelt immers nog geen eisen aan de toepassing van het hout dat gekapt is en legt daar ook geen maatschappelijke verantwoording

voor af. Ook op dit punt veronachtzaamt PWN haar zorgplicht voor de natuur en de maatschappij. De kap werkt dus dubbel nadelig voor ons milieu en het klimaat: de gekapte bomen nemen niets meer op, de erin vastgelegde CO₂ en N₂ komen per direct weer in de lucht. Door kappen en verbranden komt voorheen opgeslagen stikstof juist vrij in de lucht.

5. Op de ene plek weggraven van grond met veel stikstof en deze grond weer storten op een andere plek leidt niet tot enige verlaging van de stikstof. De natuur wordt er niet robuuster van, want door de blijvend hoge depositie van stikstof zal de afgegraven plek al snel weer een hoog stikstofgehalte hebben.

6. Wat blijft over in het natuurgebied na kappen en afgraven? PWN geeft in het beheerplan (blz 43) ruitertlijk toe, dat het tot wel 80 jaar kan duren voor de door haar gewenste natuur zich heeft gevormd. SBB is wat optimistischer (of is meer gericht op mooi praterij) en vertelde tijdens de bijeenkomsten op de Zwarte Blink in 2018 dat het ontwikkelen van de wensnatuur 5 tot 10 jaar zou duren. Bijvoorbeeld op de vraag waar die wensnatuur dan blijft op het 15 jaar geleden gekapte deel achter de Baaknol in het Schoorlse duingebied, gaf SBB aarzelend als antwoord dat het ook wel langer kan duren.

Conclusie uit bovenstaande, inclusief de 6 genoemde punten:

Er bestaat geen Europese verplichting om bossen te kappen. Ook veel andere, vaak gehanteerde motieven blijken niet juist. Door de blijvend hoge stikstofdepositie kunnen de kap en het afgraven helemaal niet bedoeld zijn om de gewenste grijze duinen te creëren en ook niet om de natuur robuuster te maken. Dat zijn dwaalsporen, waarmee zowel de politici als de burgers zand in de ogen wordt gestrooid. Er zijn meer punten waaruit naar voren komt dat PWN zich onttrekt aan haar zorgplicht jegens natuur en maatschappij. De RUD is van bovenstaande op de hoogte of zou daarvan op de hoogte behoren te zijn, want zij beschikt over alle relevante informatie. De RUD heeft PWN er echter niet op gewezen dat de basis voor de gewraakte werkzaamheden ontbreekt danwel onjuist is en heeft onterecht ons verzoek tot handhaving afgewezen.

Wij verzoeken u om GS te adviseren om de RUD er op te wijzen dat zij een maatschappelijk belang moeten dienen en dat het maatschappelijk gezien van belang is dat de RUD een onafhankelijk standpunt in neemt, dat is gebaseerd op gedegen onderzoek en juiste feiten en dat de RUD daarbij verder moet kijken dan louter en alleen naar de aangeleverde teksten.

Over de handelswijze van PWN

Allereerst zal het eenieder duidelijk zijn dat een zandverstuivingsgebied totaal andere kenmerken heeft dan een boshabitat. Een zandverstuiving kan gedefinieerd worden als een habitat met zo goed als geen levende flora en fauna terwijl zich in een gebied waar al tientallen jaren bos staat een omvangrijke flora en fauna heeft ontwikkeld. In feite is hier dus sprake van een bestemmingswijziging. PWN heeft verzuimd de aard en omvang van deze bestemmingswijziging aan te geven in haar plannen en heeft verzuimd om kwantitatief en kwalitatief aan te geven welke flora en fauna verloren zal gaan als de plannen worden uitgevoerd. Volgens ons had de RUD - naar aanleiding van ons handhavingsverzoek - PWN op deze omissie moeten wijzen. Het niet aangeven in het 'beheerplan' van de flora en fauna die verloren gaat door het kappen is strijdig met wat burgers mogen verwachten van behoorlijk bestuur.

PWN heeft binnen de gemeente Bergen NH werkzaamheden uitgevoerd die vergunningsplichtig zijn volgens het bestemmingsplan en de APV van de gemeente. PWN heeft verzuimd de benodigde vergunning aan te vragen bij de gemeente Bergen NH. Wij hebben de RUD gevraagd om handhavend op te treden en nadat de RUD ons pas op 11 april per brief meedeelde afwijzend op ons verzoek te hebben besloten, hebben wij de gemeente gevraagd om handhaving. De mogelijkheid bestaat dus dat PWN achteraf gezien verkeerd heeft gehandeld, daar de bomenkap en het afgraven weliswaar pasten binnen het kader van de PAS, maar zonder gemeentelijke vergunning werden uitgevoerd.

Op grond van de genoemde argumenten zal PWN op haar verplichtingen moeten worden gewezen en zal alsnog vergunning bij de gemeente Bergen NH moeten worden aangevraagd. Omdat PWN vergelijkbare werkzaamheden ook binnen andere gemeenten heeft uitgevoerd zonder daarvoor vergunning aan te vragen en het aannemelijk is dat die gemeenten vergelijkbare regels hebben, zal PWN ook bij die gemeenten achteraf vergunning moeten aanvragen.

PWN had/heeft als beheerder een zorgplicht voor de bestaande natuur en de maatschappij. Die geldt ook bij het uitvoeren van werkzaamheden, zelfs als die buiten het normale beheer vallen. De praktijk is echt wezenlijk anders. De door PWN aangestelde aannemer werkt met grote zware machines, waardoor de bodem ernstig wordt samengedrukt en veel bodemleven wordt gedood of waarvan hun habitat ernstig wordt verstoord of zelfs volledig wordt vernield. De open plekken zijn inmiddels zo talrijk, dat aan bos gebonden soorten sterk te lijden hebben onder predatie van roofvogels als de havik of zelfs zijn verdwenen uit het gebied. De uitroeiing van naaldbossen betekent verdrijving van veel vogelsoorten, waaronder de zwarte specht, wespandief, goudhaan, zomertortel, buizerd, sperwer, groenling, boomklever, zwarte mees, kuifmees, appelvink, goudvink, ransuil en andere uilensoorten. Zie ook T13.

Conclusie uit bovenstaande:

Het had PWN duidelijk moeten zijn dat een omvormingsplan niet aan het publiek mag worden gepresenteerd als 'beheerplan'. PWN had in het plan moeten aangeven welke habitats (en welke daarin levende soorten) door de omvorming zullen verdwijnen. Het had PWN duidelijk moeten zijn dat de omvorming een verandering van de bestemming inhoudt. PWN had vanuit haar zorgplicht moeten overleggen met de gemeenten en met omwonenden, waar zij haar omvormingen wil gaan uitvoeren en had de vereiste vergunningen moeten aanvragen. De RUD heeft PWN niet op deze omissies gewezen en onterecht ons verzoek tot handhaving afgewezen.

Wij verzoeken u om GS te adviseren om zowel de RUD als PWN er op te wijzen dat zij een maatschappelijk belang moeten dienen en verder dat het maatschappelijk gezien van belang is dat de RUD een onafhankelijk standpunt inneemt, dat is gebaseerd op gedegen onderzoek en dat de RUD daarbij verder moet kijken dan louter en alleen naar de aangeleverde tekst.

Over de rol van de RUD/Omgevingsdienst

Volgens een brief van 14 juni 2018 is door de RUD aangegeven dat buiten het broedseizoen voor de voorgenomen werkzaamheden - het kappen en chopperen van het naaldbos - geen ontheffing noodzakelijk is. In het verweer van de RUD d.d. 5 sept 2019 is aangegeven dat ontheffing is aangevraagd. Bij de aanvraag zou een activiteitenplan zijn gevoegd, waarin staat dat zorgvuldig gewerkt gaat worden. Gezien het bovenstaande durven wij nagenoeg zeker te stellen dat geen ontheffing is aangevraagd. De RUD heeft daarmee dus oneigenlijk toestemming verleend voor het kappen zonder vergunning.

Hoewel zowel de vergunningverlening als de handhaving is gemandateerd aan de RUD, roept het beoordelen van ons verzoek tot handhaving door dezelfde instantie twijfels op aan de objectiviteit van de afweging. Ook al, omdat de RUD viel/valt onder dezelfde gedeputeerde van de Provincie Noord Holland, die ook opdrachtgever is voor PWN.

Wij hebben op 27 november 2018 per brief en per email om handhaving gevraagd bij de RUD (nu omgevingsdienst). De RUD leek ons daarvoor de aangewezen partij, als bureau dat in onze provincie de milieu- en omgevingszaken behartigt.

De RUD is vrijwel meteen gaan kijken in het gebied, toen de werkzaamheden in volle gang waren. Het duurde tot 11 april 2019 voor de RUD ons haar afwijzende antwoord gaf. De RUD gaf zowel ons als PWN aan dat volgens hen de werkzaamheden niet vergunningsplichtig zijn voor de WNB. Dat bevreedt ons. De WNB betekent in de praktijk voor projecten (zoals ontbossen, kerven) in het kader van natuurbeheer, dat wel degelijk een voortoets en zo nodig een passende beoordeling moet worden uitgevoerd (zie ook blz. 109 van het beheerplan). Bij de uitvoering dient de Gedragscode Natuurbeheer te worden gehanteerd d.w.z. zorgplicht en geen onbedoelde negatieve effecten op een habitat en/of bijbehorende typische soorten (art.1.11 WNB). Het verwijderen van een compleet habitat (naaldbos) inclusief alle daarin levende typische soorten is duidelijk een voorbeeld van het niet hanteren van deze gedragscode. De RUD had daar volgens ons tegen moeten optreden.

De RUD informeerde ons pas op 11 april over de afwijzing van ons verzoek tot handhaving. Dat was lang nadat de werkzaamheden waren voltooid. De brief was weliswaar voorzien van een excuus, maar kwam veel te laat om nog iets te kunnen ondernemen om de kap te stoppen.

De RUD gaf zowel ons als PWN aan dat volgens hen de werkzaamheden niet vergunningsplichtig zijn voor de WNB. De RUD schreef daar niet bij, dat mogelijk voor andere wetten, regelgevingen of overheden wel vergunning nodig zou kunnen zijn. De RUD heeft die andere overheden ook niet geïnformeerd over de werkzaamheden, noch bij die andere instanties nagevraagd of al dan geen vergunning nodig zou zijn.

Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken, dat hier sprake is van "onder één hoedje spelen".

De gedeputeerde voor Natuur is voor PWN de opdrachtgever voor de uitvoering van het beheerplan, dus voor de kap en het afgraven. Dezelfde gedeputeerde was verantwoordelijk voor de RUD. Het was wel heel comfortabel voor PWN dat zij hun gang konden gaan, omdat wij zonder antwoord van de RUD geen bezwaarprocedure konden starten, laat staan een voorlopige voorziening bij de rechter konden aanvragen.

Conclusie uit bovenstaande:

De RUD had volgens ons elke schijn van belangenverstrengeling moeten voorkomen. Wij vinden dat de RUD daarin ernstig is tekort geschoten.

Wij verzoeken u GS te adviseren om de RUD te wijzen op deze tekortkoming.

Over het verweer van de RUD

In onderstaande volgen wij in deze pleitnota gemakshalve de indeling en de kopjes van het verweerschrift.

Procesverloop

De RUD schrijft dat alle bomen reeds in oktober waren gekapt. Dat komt overeen met onze waarnemingen, maar daarna zijn nog de stobben verwijderd en is de humuslaag weg gegraven. Dat had de RUD kunnen stoppen. De RUD stelt dat de werkzaamheden vergunningsvrij konden worden uitgevoerd, maar ziet ook in het verweer over het hoofd, dat voor deze werkzaamheden vergunning moet worden aangevraagd bij andere overheidsinstanties, in casu de gemeente Bergen NH.

Procesbelang

Wij onderschrijven de door de RUD genoemde belangen.

Toetsing ex tunc / ex nunc

Het betreft een specifieke situatie, waarbij een deel van de werkzaamheden al was uitgevoerd en een ander deel nog moest worden uitgevoerd. Al voor de uitvoer van de werkzaamheden was duidelijk geworden dat het Europees Hof een advies aan Nederland had verstrekt betreffende de PAS. Ongeveer gelijktijdig met de uitvoering werd dit advies door de Hoge Raad overgenomen en bekrachtigd. Ook al voor de uitvoering van de werkzaamheden was de landelijke overheid begonnen met klimaattafels ter voorbereiding van een klimaatakkoord. De kernboodschap in de Natura 2000 regelgeving dat een beheerplan moet worden opgesteld in samenspraak met de omwonenden dateert van lang voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Zowel PWN als de RUD hadden deze zaken kunnen meenemen in hun overwegingen, maar hebben dat helaas niet gedaan.

Op 11 september 2019, dus na uitvoering van het werk, heeft de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State een uitspraak gedaan over de toepassing van de regelgeving rond stikstofemissie (zie L1). Wij gaan er vanuit dat deze uitspraak met terugwerkende kracht van toepassing is op de gewraakte activiteiten van PWN.

Bezwaargronden

1. Vergunning

Wij hebben onze aangifte van vernieling – het verzoek tot handhaven - d.d. 27-11-2018 alleen naar de RUD gestuurd. Een aantekening met als datum januari 2019 in het zaakstelsel van de RUD dat onze aangifte ook bij de gemeente is binnen gekomen bevreedt ons derhalve. Wie zou dat dan hebben verstuurd?

Zowel de RUD als PWN waren er van op de hoogte - of hadden er van op de hoogte kunnen zijn - dat de gemeenteraad van de gemeente Bergen NH zich al eerder heeft uitgesproken tegen de kap van bos in de duinen (T23). Hoewel GS/de RUD niet bevoegd zijn om de APV van de gemeente Bergen NH te handhaven,

hadden zij wel PWN er op kunnen wijzen dat mogelijk vergunning moest worden aangevraagd bij andere (overheids-)instanties. Door dit na te laten, heeft de RUD de indruk gewekt dat geen vergunning nodig was.

2. Wettelijk kader

“De Stichting stelt dat er sprake is van een significant effect, maar onderbouwt dit niet nader”. Een compleet habitat vernietigen (boskap, stobben en verdere flora verwijderen, afgraven alsmede alle daarin aanwezige dieren doden of verjagen, niet zichtbare nesten kapot gemaakt etc.) lijkt ons een zo duidelijk en significant negatief effect, dat daar geen nadere onderbouwing voor nodig is.

Een instandhoudingsdoelstelling volgens welke een bepaald soort habitat moet worden uitgebreid, roep bij ons een vraag op over de definitie van “instandhouding”. Kennelijk moet iets blijven zoals het is, maar vervolgens het verdere verloop van de zin toch worden uitgebreid. Kan dat? Ten koste van wat? De kap van naaldbos is volgens ons conflicterend met het “instandhouden van natuur”, omdat door de kap juist waardevolle natuurwaarden verloren gaan, zoals wij in deze pleitnota al eerder hebben verwoord.

De paar informatie bijeenkomsten waar in het verweer op wordt geduid, hadden een eenzijdig karakter, PWN versterkte informatie. Dat is geen samenspraak. De noodzaak tot het indienen van zienswijzen werd door de omwonenden schromelijk onderschat, door de al eerder in deze pleitnota naar voren gebrachte valse naam van het plan. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat onze overheid niet een grootschalige omvorming van een alom geroemd en gewaardeerd, drukbezocht natuurgebied presenteert onder de naam Beheerplan.

De RUD heeft er als toezichthouder onvoldoende op toegezien of de vlag de lading dekt, of er wel voldoende sprake was van samenspraak met omwonenden en of omwonenden wel voldoende informatie kregen om te kunnen onderkennen hoe ingrijpend de omvorming zou worden, die werd gepresenteerd als “beheer”.

3. Afweging

Het kappen als ook het verwijderen van de stobben en het afgraven van de strooisellaag is een maatregel voor het uitbreiden van het habitat grijze duinen. Het bestaande habitat grijze duinen wordt hierdoor niet hersteld. De herstelmaatregelen zijn aangegeven in art. 3.2 (pag. 175) van het beheerplan, ontbossing wordt daarin niet genoemd als herstelmaatregel.

In meerdere beheerplannen is onduidelijkheid geslopen over de reden van sommige omvormingen. Daarbij worden te pas en te onpas Natura 2000 en PAS genoemd. Voor burgers is deze kluwen niet meer te ontwarren. Hopelijk kunt u daar als commissie wat duidelijkheid in scheppen.

Hoewel de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State pas op uitspraak deed op 29 mei 2019, was ten tijde van de werkzaamheden genoegzaam bekend dat de Hoge Raad een bindend advies over de PAS had ontvangen van het Europees Hof. Het besluit tot uitvoering van de werkzaamheden mag PWN intern al veel eerder hebben genomen, zij had zich voor de start van de uitvoering echter nogmaals moeten vergewissen of de activiteiten passen binnen de doorgaande ontwikkelingen in de omgeving. De RUD had PWN er op kunnen wijzen dat de PAS zeer waarschijnlijk zou worden beëindigd.

4. Gebiedsbescherming

Een onafhankelijk ecologisch advies-/onderzoeksbureau had volgens ons ingeschakeld moeten worden om het onderzoek uit te voeren en de processtappen te begeleiden. Dat onderzoek kan alleen in bepaalde perioden van het jaar worden uitgevoerd, afhankelijk van de te beschouwen plant- of diersoort.

In het activiteitenplan dat was ingediend met de ontheffingsaanvraag, staat dat zorgvuldig gewerkt gaat worden. Deze uitspraak is niet onderbouwd, noch is concreet ingevuld wat die zorgvuldigheid omvat en hoe die zal worden nageleefd. Het plan voldoet daarmee volgens ons niet aan de gedragscode Natuurbeheer.

Het slechts als resultaat noemen dat één roofvogelhorst is verwijderd, staat in schril contrast met de aard en omvang van de werkzaamheden, die hebben geleid tot verwijdering van een compleet bos (habitat) 3,85 ha inclusief alle daarin levende typische soorten en een bodem die zwaar te lijden heeft gehad van de zware machines die voor de werkzaamheden zijn ingezet.

De zware machines worden aangedreven door dieselmotoren, waarvan de uitstoot onder andere bestaat in belangrijke mate uit fijnstof, benzopyrenen en stikstofoxiden. De emissie van deze werktuigen behoort te worden gecompenseerd, zo blijkt o.a. uit een uitspraak op 11 september 2019 van de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State (zie L1). Wij gaan er van uit dat compensatie ook plaats moet vinden voor eerder uitgevoerde werkzaamheden betreft.

5. RUD

We gingen al eerder in deze pleitnota in op de rol van de RUD. De verantwoordelijkheid van de RUD beperkt zich tot de WNB. Dat moge zo zijn, de RUD heeft als overheidsorganisatie echter ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vanuit haar verantwoordelijkheid is het volgens ons onjuist, dat de RUD de suggestie wekt dat geen vergunning nodig is zonder aan te geven dat bij andere instanties mogelijk wel vergunning voor een activiteit moet worden aangevraagd.

Verder vragen wij ons af of indien de beslissing op het door ons ingediende bezwaar door GS zal worden genomen, deze beslissing wel onafhankelijk kan zijn. De Provincie NH draagt immers de verantwoording voor het beheerplan en is de opdrachtgever voor de uitvoering daarvan door PWN.

6. CO₂

De klimaatdiscussie, de stikstof- en de CO₂-discussiemaken geen onderdeel uit van het door de RUD gehanteerde toetsingskader. Het verweerschrift stelt dat het aan het rijk is om hierover nader beleid te maken. Dat is niet geheel juist in onze ogen. Het rijk heeft dit jaar weliswaar een maatschappelijk breed gedragen klimaatakkoord bereikt om de toename van CO₂ in de lucht te beperken, maar ook de Provincie heeft - als overheidsorganisatie die de verantwoordelijkheid draagt voor de natuur - een grote verantwoordelijkheid voor de luchtkwaliteit, voor de negatieve rol die vervuiling speelt en voor de positieve rol die bossen spelen in de klimaatverandering.

Bewoners en industrie worden geconfronteerd met allerlei CO₂-uitstoot beperkende maatregelen. De overheid behoort daarbij een voorbeeld functie te vervullen. Het geeft geen pas als een overheidsinstantie als de RUD gaat wachten tot ze instructies van het Rijk krijgen, terwijl intussen door het kappen van de naaldbomen geen CO₂- en stikstofopname meer plaats vindt door deze bomen, terwijl zij weten dat bij

verbranding van deze bomen een enorme uitstoot van CO₂, stikstofoxiden, fijnstof en andere luchtverontreinigingen ontstaat.

Door deze opstelling van de RUD - en ook van de Provincie NH en PWN - wordt de overheid mede verantwoordelijk voor de toename van het broeikasgas CO₂.

Het is door de tekst in het verweer voor ons als burgers onduidelijk geworden wat de opdracht is van de RUD, voor welke zaken wij bij de RUD moeten aankloppen en tot welke andere instantie wij ons volgens de RUD hadden moeten richten met ons verzoek tot handhaving.

7.Overige punten

Wij betreuren het, dat de RUD hier stelt dat de boskap gewoon zal doorgaan, zoals opgenomen in het Beheerplan. Ondanks de door ons gemelde bezwaren, ondanks de ontbrekende vergunningen, ondanks de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden, ondanks de weerstand bij omwonenden,

Conclusie en verzoek

Wij zijn het volkomen oneens met de door de RUD geformuleerde conclusie en het door haar geformuleerde verzoek.

Wij komen uit bovenstaande tot de volgende conclusie:

De RUD ontkent in het verweer haar mogelijkheden om zelfstandig actie te nemen waar het gaat om haar maatschappelijke verantwoordelijkheid voor natuur, luchtkwaliteit en klimaat. De RUD beroept zich er op dat zij uitsluitend bevoegd zijn voor toetsing in het kader van de WNB en ontkent volgens ons ten onrechte haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Wij verzoeken u GS te adviseren om de RUD te wijzen op haar zelfstandigheid en op haar professionele en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Tot slot

Boskap staat maatschappelijk sterk ter discussie. Dat heeft emotionele redenen, mensen maken graag gebruik van de bossen om te recreëren en dennenbossen scoren daar hoog bij door hun geur, het blijvende groen in de winter en de speelmogelijkheden voor kinderen. Dat boskap ter discussie staat heeft ook andere redenen, waaronder wetenschappelijke redenen betreffende ecologie en symbiose van soorten, betreffende gezondheid en milieu en natuurlijk betreffende het klimaat. We zullen die hier (nogmaals) kort noemen.

We noemen in deze pleitnota veel voorbeelden en redenen om het bos te laten staan. Vooral gericht op de natuurwaarden, op de bijzonder flora en fauna die afhankelijk is van het bos en/of van de overgangen van bos naar andere begroeiing.

Bos speelt ook een belangrijke rol in de recreatie. Helaas heeft Nederland ten opzichte van andere landen binnen Europa maar weinig bos. Met betrekking tot de hoeveelheid bos, komt het Noord-Hollandse schiereiland er helemaal bekaaid af. Dat kleine beetje bos dat er is, wordt vanuit de wijde omgeving bezocht. Uit onderzoek (uitgevoerd in opdracht van de Provincie NH) blijkt dat bezoekers van het duingebied juist de aanwezige bossen heel hoog waarderen. Bos speelt daardoor ook een belangrijke rol in de plaatselijke economie. Hoe kan het gebeuren, dat juist de provinciale overheid opdracht geeft om deze belangrijke bossen te kappen?

De maatschappelijke discussie over het belang van (naald-)bos heeft ook gezondheidsredenen, want juist naaldbossen dragen naast de CO₂-en stikstofopslag, ook op andere wijze bij aan goede luchtkwaliteit. Door hun fijne naaldstructuur filteren zij veel atmosferische depositie (stof en fijn zand) uit de lucht. Door de open verbinding vanaf zee/strand en ook door de grote zandvlaktes die overblijven na de boskap, zal gedurende lange tijd door de overheersende west/zuidwestelijke wind veel meer fijn zand gaan verstuiven richting aanliggende dorpen en omliggende agrarische gebieden. Zoals bekend kan het inademen van fijne stofdeeltjes (fijn zand) silicose bij mens en dier veroorzaken. Niet voor niets zijn longartsen met de al eerder genoemde petitie gestart.

Ook minister Schouten is van mening dat er teveel tegelijk wordt gekapt in Nederland en dat daarbij over het hoofd wordt gezien, dat door die kap waardevolle habitats verloren gaan. Niet voor niets staat in haar Kamerbrief van vergaderjaar 2018–2019, 32 670, nr. 145 (T14): “Voor honderd gebieden tegelijk wordt een wijzigingsbesluit «Aanwezige waarden» gepubliceerd. Dit betreft een correctie vanwege de noodzaak om habitattypen en soorten te beschermen die er ook al waren op het moment van aanwijzen. Het ontwerp hiervoor werd op 5 maart 2018 gepubliceerd (Staatscourant 2018, 12368). Een uitleg van deze procedure is gegeven in de brief aan uw Kamer van 21 maart 2016.”

De RUD was op de hoogte van deze kamerbrief, of had er van op de hoogte behoren te zijn, toen zij ons per brief liet weten geen redenen te zien om op te treden tegen de kap.

Onze slotconclusie

De RUD heeft steken laten vallen. De RUD heeft zich onvoldoende verzet tegen de semantische methoden waarmee omwonenden en zelfs politici de indruk werd gegeven dat een beheerplan voornamelijk als doel heeft het in stand houden van de bestande natuurwaarden. De RUD draagt er daardoor mede verantwoordelijkheid voor, dat omwonenden en zelf politici “op het verkeerde been zijn gezet”, niet konden begrijpen dat een beheerplan een totale omvorming van een natuurgebied kan behelzen en daardoor niet overgingen tot het indienen van zienswijzen en/of bezwaren tegen die omvormingen.

De RUD heeft zich ten onrechte beperkt tot hetgeen ze aan documenten en andere informatie van beheerder PWN heeft aangereikt gekregen en daar haar standpunten op gebaseerd.

De RUD heeft zich onvoldoende verdiept in maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, noch in regelgeving - buiten de WNB - die van belang zijn of kunnen zijn bij het beoordelen van werkzaamheden die PWN als gebiedsbeheerder meent te moeten uitvoeren.

De RUD is in gebreke gebleven bij het doorgeven van informatie aan zowel PWN als aan andere overheidsinstanties over de vergunningsplicht voor geplande of al in uitvoering zijnde werkzaamheden. Dat in gebreke zijn geldt zelfs voor werkzaamheden waartegen een handhavingsverzoek is/was ingediend.

De RUD heeft ons te laat geïnformeerd dat zij hebben besloten niet tot handhaving over te gaan voor het werk van PWN nabij Egmond aan Zee en ons daardoor de kans ontzegd de werkzaamheden stil te laten leggen door de voorzieningenrechter.

De RUD heeft door haar houding - in genoemde zaken - in onvoldoende mate voldaan aan haar professionele en maatschappelijke verantwoording.

Ons verzoek aan u

Wij verzoeken u ons bezwaar gegrond te verklaren en

- GS te adviseren om de RUD te manen om voor nu alsnog, maar ook voor de toekomst, PWN en andere overheidsinstanties er duidelijk over te informeren als mogelijk voor een activiteit vergunning nodig is van een andere (overheids-) instantie;
- GS te adviseren de RUD te wijzen op haar maatschappelijke verantwoordelijkheid, op haar onafhankelijkheid, op haar plicht om op wetenschappelijk en maatschappelijk verantwoorde wijze tot conclusies en besluiten te komen, op haar plicht om samen te werken met andere overheden en daar informatie mee te delen en op haar zorgplicht jegens andere overheidsinstanties, omwonenden en andere belanghebbenden in het juist, tijdig en volledig verwerken en verstrekken van relevante informatie;
- GS te adviseren om de RUD op te dragen om zelfstandig haar verantwoordelijkheid te nemen als activiteiten (van derden) ingaan tegen het maatschappelijk belang en/of tegen het belang van de natuur en/of tegen het belang van het klimaat;
- GS te adviseren om PWN op te dragen voor de gewraakte werkzaamheden nabij Egmond aan Zee alsnog vergunning aan te vragen bij de gemeente Bergen NH en als die vergunning niet wordt verleend, de schade die is aangericht door reeds uitgevoerde werkzaamheden, te herstellen door het aanvoeren van vruchtbare grond en het herplanten van volwassen bomen.

Indien u ondanks onze argumenten toch meent te moeten besluiten ons bezwaarschrift tegen het besluit-niet-te-handhaven ongegrond te verklaren, dan verzoeken wij u de RUD op te dragen om PWN schriftelijk mee te delen dat voor de betreffende kap een verzoek om handhaving tegen PWN loopt bij het College van de Gemeente Bergen. Omdat zonder vergunning in strijd met de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Bergen is gekapt. Tevens verzoeken wij u in dit geval PWN en de RUD schriftelijk op de hoogte te stellen dat voor verdere of nieuwe kap binnen de gemeente Bergen NH altijd eerst vergunning moet worden aangevraagd bij het College van B&W. In dit geval verzoeken wij u ook om het College van B&W daarvan middels een afschrift op de hoogte te stellen.

Geraadpleegde en aangehaalde literatuur

Hieronder treft u een aantal documenten, die door ons zijn geraadpleegd en gebruikt bij het samenstellen van deze pleitnota. Buiten de al eerder aan u toegestuurde lijst met documenten, verwijzen wij in deze pleitnota ook naar andere documenten. In de tekst van de pleitnota wordt daarom gebruik gemaakt van twee soorten aanduiding om te verwijzen naar onderstaande lijst:

- **L** voor door ons geraadpleegde en aangehaalde, maar niet aan het bezwaar toegevoegde documenten en
- **T** voor de door ons geraadpleegde en/of aangehaalde documenten die wij op 8 september 2019 per email aan ons bezwaar hebben toegevoegd. Waardoor u ook digitaal over de vermelde links beschikt, wat voor u hopelijk het raadplegen van deze documenten vereenvoudigd.

* (L1) Uitspraak van de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State d.d. 11 september 2019:
<https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@117485/201801829-1-r1/>

* (L2) Artikel “Het Nederlandse bos als bron van CO₂” in vakblad Natuur, Bos, Landschap, van september 2017

* (L3) ministeriële conferentie voor de bescherming van het bos in Europa, Helsinki, 1993, zie:
https://www.foresteurope.org/docs/MC/MC_helsinki_gral_declaration.pdf

* (L4) Arrest van het Hof (Tweede kamer), 15 mei 2014; T. C. Briels e.a. tegen Minister van Infrastructuur en Milieu; Verzoek van de Raad van State (Nederland) om een prejudiciële beslissing; te vinden op:
<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-521/12&language=NL>

* (L5) VERDAMPINGSSYMPOSIUM AGROHYDROLOGISCH COLLOQUIUM C. O. L. N. en RAPPORT INZAKE DE LYSIMETERS IN NEDERLAND, VERSL. MEDED. COMM. HYDROL. ONDERZ. T.N.O. KO. 4 - 's-GRAVENHAGE – 1960 (te downloaden via <http://bigfiles.nhv.nu/files/CHO/v04%20Verdampingssymposium.pdf> en ook bij onze Stichting ter inzage)

* (L6) Lysimeters Castricum, Alterra-rapport 2053-2, 20110, WUR; te vinden op: edepot.wur.nl/175797

Over het Beheerplan

* (T1) Natura 2000 Beheerplan Noordhollands Duinreservaat 2018-2024, Provincie Noord Holland, 2017:

https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/Noordhollands-Duinreservaat-N2000_9-1-2018_ia.pdf

* (T2) Noordhollands Duinreservaat (uit “Beschermd Natuur in Nederland”)

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k87>

* (T3) “Synergie Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden. Wat stuurt het beheer?” Werkdoc.nr 54 Wageningen 2007, Broekmeyer e.a., <http://www.edepot.wur.nl/26294>

Over depositie in Nederland en kritische waarden per soort begroeiing

* (T4) RIVM kaarten, <https://www.geodata.rivm.nl/gcn/>

* (T5) RIVM Briefrapport 2018-0117 R.J. Wichink Kruit, W.A.J. van Pul, <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2018-0117.html>

* (T6) Alterra-rapport 2397: Dobben, H.F. van, Hinsberg, A. van (2008) Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra en Milieu- en Natuurplanbureau. Wageningen, <https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/245248>

* (T7) Velders, G.J.M., et al., Grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland, Rapportage 2018, <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2018-0104.pdf>

Over de vogelrichtlijn

- * (T8) 2011-11, <http://www.iquatro.org/?s=2011+11&submit=Search>
- * (T9) 2012-17, <http://www.iquatro.org/?s=2012-17&submit=Search>
- * (T10) 2010-10, <http://www.iquatro.org/wp-content/uploads/2012/12/201010.pdf>

Over het belang van bossen en de (landelijke) afname van bossen

- * (T11) Europese Unie, Nieuwe Bosstrategie, 2013,
https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:21b27c38-21fb-11e3-8d1c-01aa75ed71a1.0004.05/DOC_1&format=PDF
- * (T12) Willemijn van Iersel, “Nederlands bosareaal krimpt ondanks afspraken Klimaatakkoord”,
<https://www.boomzorg.nl/article/28959/nederlands-bosareaalkrimpt-ondanks-afspraken-klimaatakkoord>
- * (T13) Artikel “Bosbeheer speel Zwarte Specht parten”, Trouw
<https://www.trouw.nl/duurzaamheidnatuur/bosbeheer-speelt-zwarte-specht-parten~bef3309b/>
- * (T14) Kamerbrief met reactie op uitspraak Raad van State inzake het Programma Aanpak Stikstof van vergaderjaar 2018–2019, 32 670, nr. 145,
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/08/29/kamerbrief-over-open-biref-van-32-organisaties-werkzaam-op-het-vlak-van-dierenrechten-natuur-en-milieu>
- * (T15) Geologie van Nederland; Duinlandschap.
<http://www.geologievannederland.nl/landschap/landschappen/duinlandschap>
- * (T16) “Zorgen om bosbeheer; zorgen voor bossen die er toe doen” Houtwereld nr 13, augustus 2019, door Leffert Oldenkamp, http://www.duinstichting.nl/wp-content/uploads/2019/09/Houtwereld_13-2019_LR-PDF-26-27-samengevoegd.pdf

* (T17) “Bosbouw in de duinen 1750 – 1950”, Duinen en mensen Kennemerland, Uitgeverij Natuurmedia, Amsterdam, <http://duinenenmensen.nl/wp-content/uploads/2014/05/Bosbouw-in-de-duinen.pdf>

Over de grondwaterstand:

* (T18) “Inrichtingsplan Schoorlse Duinen, herstel van heide en vochtige valleien naar aanleiding van de branden van 2009, 2020 en 2011”, in opdracht van SBB opgesteld door Ten Haaf en Bakker, 2015. Dit rapport is niet gepubliceerd. De Stichting heeft het rapport verkregen middels een WOB-verzoek. Het ligt ter inzage bij SBB en bij de Provincie Noord Holland. Ook te downloaden op onze website: <http://www.duinstichting.nl/wp-content/uploads/2018/07/web-2750-P0001.jpg>

* (T19) “Meetnetevaluatie en ecohydrologische systeemanalyse Schoorlse Duinen”, in opdracht van SBB opgesteld door Bell Hullenaar Ecohydrologisch Adviesbureau, 2004. Dit rapport is niet gepubliceerd, maar ter inzage bij SBB en ook bij onze Stichting.

* (T20) Over nitraat uitspoeling onder bos, met name de alinea dat naaldbomen veel N2 uit de lucht filteren: <http://edepot.wur.nl/370562>

* (T21) “C. Correctie van de Drainwaterhoeveelheden en de verdamping bij de lysimeters in Castricum en Groningen” uit rapport TNO (1964), <http://www.duinstichting.nl/wp-content/uploads/2019/08/TNO-Verdampingssymposium-blz.-249-252.pdf>

* (T22) “Dennenbomen zijn geen waterslurpers; De verzwegen feiten van het lysimeteronderzoek te Castricum. (1941 -1997)” Dik Pruis (2018), <http://www.duinstichting.nl/wp-content/uploads/2019/08/Dennenbomen-zijn-geen-waterslurpers.pdf>

De gemeenteraad van Bergen NH over de boskap

* (T23) Motie 5 op webpagina: <https://www.raadbergen-nh.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2016/29-september/19:30:00/Moties-vreemd-aan-de-orde-van-de-vergadering/Janina-Luttik-Swart/21:41:07/>